

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razun nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 nč.); izven Trsta pa po 8 st. Telefon številka 870.

Edinost

Glasiló političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petiti. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepravilni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo v ulici **Molin piccolo št. 3. II. nadstr.** Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia št. 12.

Nova doba v Srbiji.

Kako se pretiruje!!

Milanski »Corriere della Sera« je poslal v Beligrad svojega poročevalca Luigi Borzinija, da se osvedoči na licu mesta o dogodkih.

Borzini opisuje v 100 štev. »Corriera« sedmič dan po grozni tragediji.

V raznih židovskih in — žal, tudi slovanskih — novinah smo morali čitati o 200, 300 in tudi več mrtvih, ki da so padli v noči med 10. in 11. tega meseca. Omenjeni dopisnik, ki je obiskal grobove vseh padlih, zatrjuje, da je na pokopališču pokopanih le 12 žrtev — in te so vse izveniški le kraljevske dvojice, katera je poshranjena v cerkvi, kjer počiva več pokojnih Obrenovičev.

Vseh žrtev je torej 14 reči: štirinajst, in ne cele stotine! Tudi mi priznajemo, da je tudi to število že dovolj grozno. Tragedija bi bila že grozna tudi v slučaju, da je padla le kraljevska dvojica, ali konstatirati smo morali le, kaka vera gre židovskim in židovsko-zlobnim novinarjem, ko opisujejo slovanske nesreče. Zato nam je le v zadovoljstvo, da je italijanski novinar konstatiral, kar je videl na licu mesta.

Bodo-li kaznovani? Takovo ugi-banje kroži širom po vsem evropskem novinstvu. S tem vprašanjem se bavijo novine vseh narodov in se bavi sleherna civilizovana človeška družba. Vse ugiblje o bodoči usodi onih oseb, ki so na srbskem kraljevem dvoru provzročile, oziroma izvršile grozno odstranitev dinastije Obrenovičev.

Se stališča pravičnosti treba seveda zahtevati kazen za slehernega človeka, ki je svoje roke omočil v krvi svojega bližnjega — ako ni ta bližnji zakrivil takih grozodejstev, ki opravičujejo smrtno kazen.

Ali, ako se sedaj oziramo po evropskem novinstvu, opažamo nekaj, kar nas ogorča. Vidimo, kako pometajo sedaj pred srbskim pragom ravno taki ljudje, ki imajo pred svojim lastnim pragom potoke — prelite kraljeve krvi.

Ako pa pogledamo nekoliko nazaj v zgodovino, najdemo, da so baš oni narodi, ki se danes najbolj zgražajo nad dogodki v Belemgradu — zakrivil isti, ako ne še groznejša grozodejstva na krivih in nekrivih osebah in — narodih!

Angleži so na primer na najkrutejši način obglavili nesrečno kraljico Marijo Stuart in kralja Karola I. Tega je dal obsoditi Cromwell (30. jan. 1649), a ta ubijalec je ovekoveden s tem, da so mu v angleškem parlamentu postavili — časten kip!

S kako pravico se torej ravno angleška vlada toliko zgraža nad beligradskimi morili? Žebelj na glavo je torej zadeli oni irski poslanec, ki je v angleškem parlamentu te dni, ko so se zgrajali na dogodkih v Belemgradu, apostrofirali ministra: dokler ne odstranite kipa Cromwellovega iz angleškega parlamenta, nimate pravice zgražati se na ubojstvu v Belemgradu!

Za stotisoče umoritev, doprinešenih v Afriki po istih Angležih, ni nikdo zahteval, naj se ubijalec nedolžnih kaznuje! Kakor tudi ne zahteva nikdo, naj se kaznujeta Turčija in ban Khuen radi množičnih umoritev (bodi pa že fizičnih ali moralčnih), izvršenih na nedolžnih državljanih!

Nova doba v Srbiji. Včeraj ob 1. uri popol. dospelo je v Budimpešto srbsko odposlanstvo, katero potuje po kralja Petra v Ženevo. Odposlanstvo je sestavljeno iz 28 členov. Temu odposlanstvu pridružilo se je tudi odposlanstvo mesta Beleggrada, ki bo kralja pričakovalo na Dunaju. V odposlanstvu je tudi nekaj častnikov v civilni obleki in poslanec Petrovič v srbski narodni noši.

Členi odposlanstva so obedovali v kolodvorski restavraciji.

Nasproti nekemu časnikarju izjavil je senatni predsednik Velimirovič, da dospe odposlanstvo s kraljem vred bržkone že v sredo zjutraj v Beligrad in da bo mogel kralj Peter že istega dne storiti prisego na ustavo.

Odposlanstvo izroči kralju v Ženevi umetniško okrašen zapisnik izvanredne seje narodne skupščine, v kateri seji se je izvršila izvolitev kneza Petra Karadjordjevića srbskim kraljem. Na zapisniku so podpisani vsi oni senatorji in poslanci, ki so bili v seji in katerih je 177.

Tudi podpredsednik Ribarac se je pogovarjal z nekim časnikarjem in izjavil, da ni res, da bi bil car v svoji brzjavki na kralja Petra zahteval kaznovanje napsdalcev na kralja Aleksandra. On, Ribarac, da je sam dvakrat prečital carjevo brzjavko, katera niti od daleč ne namiguje na kako kaznovanje. Ruska vlada da je že akreditirala svojega odposlanca pri novi vladi in s tem tudi pripoznala novo stanje stvari in novega kralja. Sicer pa da je skupščina že sklenila, da se častniki, ki so se udeležili atentata, ne kaznujejo. To da bi bilo neopravičeno, ker da so dotični častniki bili le izvrševalci narodne volje.

Srbsko odposlanstvo se je potem odpeljalo proti Dunaju, kamor je dospelo sinoči, v Ženevo dospe danes, ob 11. uri in pol po noči.

Svaštvo kralja Petra I. na Kranjskem. V »Slovenskem Narodu« čitamo: Marsikoga bo zanimalo, da ima novi srbski kralj Peter I. svaštvo med Slovenci. Njegova starejša sestra Poliksena je bila poročena s srbskim ministrom Konstantinom Nikolajevičem, ko so pregnali njenega očeta, kneza Aleksandra, iz Srbije. Živela je s svojim možem v Građen, a po moževi smrti se je poročila z veleposestnikom Prešernom iz Kranjske ter se še sedaj piše Prešern. S Prešernom se nista dolgo razumela ter sta se ločila. Preselila se je v Dunajsko Novomesto, a lansko leto v Berndorf, kjer še živi danes s svojima hčerama, katerih starejša se je svoječasno omožila z dragonskim nadporočnikom Roehom, ki pa je danes agent ter živi pri svoji tašči. Vsa rodbina živi precej siromašno. Mlajša hči iz zakona s Prešernom je zaročena z nekim stavbenikom v Berndorfu. V jeseni bo poroka. Po poroki se najbrže preseli vsa rodbina na Srbsko, kjer jej bodo usojeni lepši dnevi po težkih izkušnjah. Kdo je ta Prešeren, in ali še živi, ne vemo.

Dogodki na Hrvatskem.

Nakane grofa Khuena. Pod tem naslovom piše reški »Novi list«: Poštenje in uredniška tajnost je nad vse! Urednik mora čuvati tajnost kakor svoje poštenje. — Mi ne smemo izdajati izvestnih stvari in izvestnih oseb. Mi jih ne izdamo nikdar! Mi dobivamo informacije tudi od samih vladnih ljudi — od ljudij, ki stoje danes v narodni stranki (vladini). In po teh informacijah vidimo najbolje, kako trhel je ta režim v Hrvatski in kako hitro bi razpalo vse to. Po teh informacijah moremo sklepati, da mnogi od onih, ki danes javno kriče: »Živio Khuen!« — v svoji duši čakajo le na trenotek, ko se oddahnejo od tega pritiska! To priča o strahopetnosti slabičev, o pomanjkanju karaktera; priča o demoralizaciji — ali priča tudi ob enem, da se ta režim ne more vzdržati v narodu hrvatskem drugače, nego nasiljem na zavest prebivalstva in lesa ilojee in bajnetov!

Iz opozicijskih krogov dobivamo vest, katero nam pritrjuje preko zaupne osebe tudi vladni pristav. Pričakuje se namreč, da

hoče grof Khuen, predno definitivno odide iz Hrvatske, napraviti nekaj, da si ga Hrvati zapomnijo tudi za pozne čase. Ta korak bo odgovarjal njegovemu sedanjemu razpoloženju nasproti narodu, ker mu niso uspeli načrti. (Med katerim pa je vendarle iz aristokratskega nemaniča, zadolženega čez glavo, postal — večkratni milijonar, dočim isti narod mora bežati v Ameriko pred — lakoto!! Op. ured. »Edinosti«).

Smatra se torej za gotovo, da pride na tapet kak jako reakcionaren zakon, ki spopolni proganjanje novin, izjemne naredbe in nagle sodbe, in ki še bolj pripogne Hrvat. Mi donasamo to vest, da narodni ljudje ne bodo iznenadeni po eventualnih iznenadjenjih.

Tako poročajo torej reškemu »Novemu listu« o nakani grofa Khuena. Ozirom na moralne kvalitete bana hrvatskega niso te napovedbe neverjetne. Črna duša je zmorna za vsako črno delo, izlasti tedaj, ko je naletela na odpor. To je v naravi, to je psihologija črnih duš.

Ali tudi to se dogaja često, da v isti hip, ko najbolj vre v črni duši, izgublja moč roka, ki naj bi izvela voljo črne duše! Zgodovina človeškega rodu pripoveduje na mnogih svojih strahih o psiholoških, najbolj kritičnih momentih, ko se je najhuje nasilje razbilo ob odporu javne morale in je zlobna roka, že visoko dvignena v krut udarec, omahnila obnemoglo... ko je med ustnico in robom že predvignene čaše stopila sila, da se peklena usta niso mogla naslajati...!

Grof Khuen se čuti vsemožnega gospodarja nad narodom hrvatskim in avtokrata v Hrvatski. Vede se, kakor da mu je podeljena vsa polnomoč in vsa svoboda za postopanje. Ali položeno, ustvarjeno po njegovi zli volji, je tako, da ga dogodki utegnejo v hipu pahnuti preko Tarpejeve skale v globino.

Hrvatski sabor. Poleg predvčerajšnje zjutranje seje, o kateri smo poročali v včerajšnji številki našega lista, imel je hrvatski sabor predvčerajšnjem tudi večerno sejo. Po prečitani zapisnika zjutranje seje, omenil je posl. dr. Harambašić, da je v zapisniku omenjeno, da so posl. Tuškan, dr. Vinković in dr. Harambašić razžalili sekijskega načelnika Kleina, a da ni rečeno, kako in s katerimi besedami so ga razžalili. Govornik je povdarjal, da je sekijski načelnik Klein z izrazom »nesrečniki« žalil vsč one, ki so narodni mučeniki in med katerimi se nahajajo tudi odvetniki, svečeniki, časnikarji in drugi.

Tudi posl. dr. Barčić je zahteval, naj se nekatere druge falsifikacije v zapisniku popravijo, a večina je seveda slepo odobrila zapisnik. Predsednik je na to naznanil, da zbornica preide na glasovanje o predlogu posl. grofa Erdödyja glede izključenja opozicijskih poslancev Tuškana, Vinkovića in Harambašića od sej.

Opozicija je po tej prijavi uprizorila grozen vihar, a večina je kljub temu med tem časom vsprejela predlog grofa Erdödyja. Na to je stopil v dvorano ban Khuen-Hedervary, ter se svojim prihodom povzročil še večji vihar od strani opozicije. Od strani opozicije vsklikali so mu »Doli s Hedervaryjem! Pereat tiran!« itd.

Posl. dr. Banjavčić je od predsednika zahteval, naj zaključi sejo, čemur pa isti ni hotel ustreči, slednjič pa je bil vendarle primoran zaključiti sejo, ker opozicija ni dovolila mirne razprave.

Včeraj zjutraj je imel sabor zopet sejo. Prvi je govoril poslanec dr. Marijan Denčin, kateri je v dolgem in temeljitem govoru utemeljeval svoj nujni predlog. Tekom njegovega govora došlo je do ostrih spopadov med večino in opozicijo. Odgovarjal mu

je posl. Štefan Kovačević, kateri je opravičeval banovo politiko. Opozicija mu je hrupno prigovarjala.

Slednjič je govoril še načelnik opozicije, dr. Bresztyensky, ki je dokazoval, da je vsem nemirni iskati vzroka v tem, da se vlada prav nič ne briga, da bi odpomogla bednemu gospodarskemu stanju prebivalstva! In dalje v političnem zatiranju hrvatskega naroda. Govornik je zaključil s trditvijo, da je jedino vladanje sedanjega bana krivo, da se je nezadovoljnost naroda spremenila v ogorčenje. — Dajte narodu, kar mu gre — vskliknil je govornik —, pa bo kmalu konec nezadovoljstvu. Predsednik je na to prekinil sejo in napovedal nadaljevanje za 5. ure popoldne.

Viharji v saboru in v narodu. Dunajska »Information«, razpravljajoča o dogodkih v prvih dveh sejah hrvatskega sabora, meni: »Mi obsojamo vsako nasilno obstrukcijo; ali če je bilo kedaj možno opravičevati obstrukcijo, je možno to na Hrvatskem. Kajti tu se volitve tako falzifikujejo, da so v primeri žnjimi celo ograde volitve popolnoma čiste. Ni odobravati sicer, da ono malo do skrajnosti razdraženih resničnih narodnih zastopnikov v hrvatskem saboru posejajo po skrajnem, ali priznati treba, da je njihovo postopanje umevno.«

»Information« meni tudi, da se dnevi grofa Khuena-Hedervarya šteti. Banu da bi bilo sicer ljubše, ako bi pal kakor žrtev splošne politične krize na Ogrskem, ki je že dovela do demisije g. Szella. »Glavno pa je, da je demisija Khuena le vprašanje časa. — Visoki vojaški krogi sodijo, da pride kakov vojak kakor vladni komisar na Hrvatsko. V to je baje določen F. Z. M. Klobus, poveljnik 13. voja v Zagrebu. Če pride do tega, bo prvo delo komisarjevo, da razpusti sabor. Ali bodi kakor hoče: sedanje vladanje se ne da več vzdržati na Hrvatskem.«

V glavnem mestu je sedaj sicer mir, ali to je le mir pred viharji. (In res so bili pred sinočnim veliki viharji v Zagrebu). Ako grof Khuen ne pojde kmalu, se ponove viharji v najhuji obliki. Tu (v Zagrebu) vlada itak že strog vojaški in policijski režim. Črni kabinet na pošti dela z brezprimerno nesramnostjo. Vsa pisma, namenjena časopisom in na listi zabeleženim osebam, se predlagajo državnemu pravdnistvu, katero določa, katera pisma je odpreti.«

Drž. pravdnik Gjurčić preiskuje osebno ambulančne vozove na kolodvorih. Aretovanje urednika »Srbobranovega«, Banjanina, je globoko ogorčilo tudi srbske kroge. Sedaj se je policija s pravo zagriženostjo vrgla na delavstvo. Zadnje dni je bilo aretiranih kakih sto delavcev. Kmetiki upori nadaljujejo. Izlasti v Zagorju so na dnevnem redu krvavi spopadi in požiganja. Vzlic vsem oficijoznim dementijem je vendar resnica, da je bilo v Vinici pri Varaždinu ustreljenih pet kmetov. Vse resnice o številu ubitih in ranjenih itak ne bomo vedeli nikdar. Ne bo preostajalo družega, nego da tudi v zagorskih okrajih proglašajo naglo sodbo. Za čas zasedanja sabora so v Zagrebu še poostri itak že velike vojaške previdnostne odredbe. Ali vse to so le zadnji stresljaji vladnega zistema, poginjavajočega na svoji lastni notranji nezmožnosti.

Velike demonstracije v Zagrebu. Predsinoči vršile so se po seji sabora velike demonstracije po Iliei in na Jelačićevem trgu in sicer radi tega, ker je madjaronska večina izključila trojico poslancev opozicije od sej. Kole-ti so prišli iz sabora, pričakovala jih je na usode broječa množica, v kateri je bilo tudi mnogo dam, in jim privedila navdušeno ovacijo. Tekom demonstracij

šla s la preko Jelačićevega trga madjaronska poslance grof Erdödy in Gavranic. Ko ju je množica zapazila začela, jima je vsklikati: »Doli izdajice! Doli prodajce!«

Poslanca sta na to pod varstvom redarjev sela v voz in se naglo odpeljala.

Množica je bila jako razburjena posebno tudi radi tega, ker se je doznalo, da nameruje večina izročiti posl. dra. Derenčina sodniji, da bi mogla proti njemu, kakor bivšemu odgovornemu uredniku »Obzora«, kazensko postopati.

Veliki izgredi. Iz Varaždina poročajo, da so kmetje pretepli tamošnjega velikega župana, grofa Rubido Zichyja. 33 kmetov je bilo uklenjenih in odvedenih v ječe, ki so v Varaždinu itak že prenapolnjene z ljudmi. Blizu Vinice so množice kmetov hotele napasti grad grofa Štefana Erdödyja. Odšel je iz Varaždina tjakaj en batalijon vojakov. Zadnje dni je zgorelo 12 posestev madjaronskih gospodarjev, sodi se, da so ogenj podtaknili kmetje.

V Ludbregu blizu Zagreba došla je k baronu Rauehu, sinu pokojnega bana, deputacija kmetov, katera ga je prosila, naj bi se zavzel za zahteve hrvatskega naroda. Raueh ni hotel vsprejeti deputacije, kar je kmete tako razjarilo, da so prišli v veliki množinah od vseh krajev in hoteli naskočiti njegovo palačo, ki je zavarovana po orožnikih.

Iz Zagreba je odšlo v Ludbreg vojaštvo, sestoječe iz enega eskadrona konjnikov in ene stotnije pešcev.

Iz Zagreba brzojavljajo, da se je ban Khuen Hederwary odpeljal na Dunaj.

Politični pregled.

V Trstu, 20. junija 1903.

Državni zbor. Zbornica poslancev. (Nadaljevanje včerajšnjega brzojavnega poročila.)

Posl. Hoffmann, Chiazzi in tov. so pozivali železniškega ministra, naj o sklepanju novih pogodb z lokalnimi železnicami izposluje tudi občinskim uradnikom iste ugodnosti, kakor jih imajo državni uradniki.

Zbornica je nadaljevala in dokončala razpravo o zakonskem načrtu glede lokalnih železnic.

Posl. Conci govoril je o železniških zvezah na južnem Tirolskem in v Furlaniji.

Zahteval je, naj se zgradi lokalna železniška proga od Červignana do Ogleja.

Radi železniških prog, katere naj bi se gradile v južnem Tirolu, došlo je do ojstrega spora med nemškimi in italijanskimi poslanci iz Tirola.

Koncem seje predloženih je bilo nekaj najnujnih predlogov, med istimi predlog poslanca Steina, naj se takoj zaprične razprava o proročnem provizoriju, predlog poslanca Kafšana glede poddržavljenja nekaterih železnic in predlog poslanca Dvořaka glede odprave § 14.

Predsednik je izjavil, da je najnost teh predlogov v nasprotju se zborničnim poslovníkom, ker se predlogi tičejo predmetov, ki so že na dnevnem redu.

V prihodnji seji, ki bo v torek, vršilo se bo prvo čitanje proročnega provizorija.

Slovenska delegacija in politični položaj. V resnih časih živimo. Vse položaje na znotraj in na zunaj je v znamenju akutne krize. Ves Balkan je v taki krizi. Stanje na Hrvatskem je skrajno kritično; Ogrska je globoko notri v državni, ustavni in parlamentarni krizi; razmerje med obema polovicama monarhije je tudi v znamenju pereče krize in slednjič moramo govoriti tudi o akutni krizi v notranjem političnem položaju v Avstriji. Na vse te strani je stanje neznanost in epohalni dogodki silijo z elomentarno silo na — razrešenje. Atmosfera je nasičena z elektriciteto in mora priti do eksplozije — položanje mora dobiti duška.

In na vseh te krizah je v igri življenjski interes naše države, oziroma monarhije. Od razrešitve teh kriz na vseh straneh je zavisna bodočnost in morda tudi obstanek monarhije. Ali tu ni v igri samo politični in gospodarski interes monarhije, ampak sedanjí dogodki in njihova razrešitev bodo odločevali tudi o bodoči usodi Slovanov Avstro-Ogrske za dolge nedogledne čase; in ni izključeno, da tudi — za vedno!

Morda nikdar še niso voditelji in zastopniki našega naroda stali pred situacijo, ki bi

jim nalagala tako veliko nalogo in toliko odgovornosti.

Pred vsem se mu je odločiti za bodočo taktiko oziroma na notranji avstrijski problem in pa oziroma na razmerje naše polovice do Ogrske. Zdi se tudi, da se naši poslanci pokorke imperativu, ki jim govori: čas je tu, ki zahteva velikih ukrepov in velikih dejanj. Po listih — nekaterih slovenskih in mnogih nemških — čitamo vsaj o vsakdanjih važnih posvetovanjih na Dunaju in tudi že o izvestnih konkretnih velevažnih dalekosežnih sklepih glede taktičnega postopanja.

Mi smo do danes ignorirali vse te vesti in jih ignoriramo tudi danes, ker bi se nam zdelo naravnost frivolno, ako bi ob takem kritičnem položaju, v takih trenutkih zgodovinske važnosti, bodi že pritrjevali, bodi grajali sklepe le na podlagi vesti v novinah, glede katerih nimamo nikake opore, da bi jih mogli kontrolirati oziroma na njihovo resničnost. Nikake opore — pravimo. Na podlagi nezanesljivih vesti — kakor smo rekli — nečemo izrekati sodeb o stvareh in dogodkih tolike važnosti. In da naša opreznost ni neopravičena, priča nam brzojavka, ki jo priobčuje sinočnji »Slovenec« in v kateri je rečeno, da »vesti, katere so iz kluba (Slov. zveze) o stališču klubovem glede proračunskega provizorija prodrele v javnost, ne odgovarjajo povsem resnici«. Druge opore pa nimamo. Mi ne vemo, kateri vzroki so bili odločilni, da je naša delegacija na Dunaju — obeh struj — pretrgala vse zveze z našim listom. Neizogibno je, da izjavimo očitno, da smo popolnoma brez informacij in desorijentirani oziroma na notranje dogodke v naših parlamentarnih klubih na Dunaju. Ni nam prijetno, da moramo izjaviti to; tudi nam ni namen, da bi gospodi poslancem kaj očitali. Morda je v eminentnem interesu stvari same, ako ravno z našim listom niso v nikakih zvezah. Ali konstatirati smo morali stvar v svoje opravičenje in v pojasnilo čitateljem.

Povdarjamo vnovič, da smo napisali to povsem sine ira et studio. Jedina naša skrb je, da bi se naša delegacija povzpela in vzdržala na višini svoje naloge, dorasla velikim dogodkom in da ne bimala pozneja zgodovina o borbah našega naroda pisati oziroma na sedanje razdobje: da so velikotrenotki našli malodol!

Nemški govori v državnem zboru. Vsi nemški klubi v zbornici poslancev hočejo zasnovati akcijo za protokoliranje nemških govorev. V dotično konferenco so odposlali Jugoslovani dra. Ploja, dra. Perića, dra. Stojana, dra. Ferjančiča, Plantana in dra. Kvekvica. Italijani pa baron Malfattija in Concija.

Rana se celi! V Dubrovniku izhaja joča »Crvena Hrvatska« priobčuje članek pod naslovom »Buna i Sloga«. Ta članek je ravno zato, ker je priobčen v »Crveni Hrvatski«, jako značilen za evolucijo, ki se je vsled reakcije proti Khuenovemu terorizmu jela razvijati v javnem mnenju med Hrvati nasproti Srbom.

Punt in sloga — tako izvaja »Crvena Hrvatska« — sta dva pojma, ki izključujeta eden drugega. Kajti, kjer se pojavlja prvi, izginja drugi. In vendar sta se v teh žalostnih dneh na Hrvatskem pojavila oba ter sta objela in vzradostila vse domorodce. Punt je izzvalo nasilje, a sloga je vzklik iz ugodnih tal kakor krotka cvetka pobratimstva in ljubavi. Kajti pregovor, v katerem je nabranega izkustva in narodne modrosti, pravi že davno, da kri ni voda. In neki drugi pregovor pravi, da brat vodi brata do jame, ali tu se ustavlja, ker poguba enega bi bila poguba — drugEGA.

Bratje Srbi so se ganili — nadaljuje »Crvena Hrvatska« —, ko so videli se svojimi očmi, kako se njihovim bratom krati, kar jim gre po zakonu: kako so se njihovi bratje, da si so se le z golo roko in na temelju ustavne pravice in zakona borili za to, da se izvrše naredbe — vezali, ranili, pobijali, zapirali. Srbi so planili v bratskem ógorčenju, pravičnim odzivom, in od hipa do hipa se je od enega do drugega krajamile domovine naše povzdignil en glas, en klic: Združimo se, zjedimo svoje sile, osredotočimo svoje napore! Tujince, usiljivec, sila, nasilje, navaljujejo danes na vas, da vas potlačijo, al mi smo tu, da vašemu in svojemu sovražniku prekrizamo račune! In med tem, ko je sovražnik preračunal, kako vas

pritisne ob zid, vam nudimo mi roko pomočnice, odtisniti hočemo nasilnika, ker nam je dobro znana pritajevana njegova namera: hodie mihi, eras tibi! Čim bi zlomil moč Hrvatov, navalil bi na Srbe! In nam bi napolčil črni petek valed našega mejsebojnega razpora! Radi našega domačega prepira bi nam tretji prišel kakor gospodar v hišo!

Ta pojav — vsklika »Crvena Hrvatska« — nas veseli tem bolj, ker je šeminolo malo mesecev od tega, ko so bile v Zagrebu vzplamtele strasti in človeška pamet pobesnela. Ti najnovejši pojavi nas veseli v dvojnem pogledu. Prvič, ker dokazujejo, da je jeza, sovražstvo in strasti ne morejo zasadi trdnega korena v dobrosrčnem našem narodu, katerega dela sicer vroča narav naglega, ali se mu po hipnem viharju zopet vrača sijaj solncea; v drugo, ker nas ti pojavi uče, da vsa tista nesoglasja, vse nasprotnosti niso posledice načelnega temeljnega navskrižja, ampak so bile z ene in druge strani le zatrošene, vekšane!

To je velika lekcija vsem nam, ki nam kaže, kako lahko mišljeno smo do danes postopali! Ko nam torej pojavi teh dni pravijo, da smo hodili krivim potom, — nas je narod sam prehitel v tem, kar bi bili morali mi storiti, ako hočemo biti ljudje, to je, da moramo trkati na srce brata, ako hočemo, da se nam odzove, in potrkati v drugo in tretje, dokler se v njem ne pojavi bratsko čustvo kar ne more imeti — ravno zato, ker je to srce bratsko — družih nego le dobre posledice za obe strani!

»Crvena Hrvatska« izjavlja, da se hoče izogibati vsake besede, ki bi mogla kaliti slogu, za katero so začeli delati dalekogledni in čestiti rodoljubi! In radostiti se hoče, ako pride do sloge. In tudi če ne bo sporazumljenje popolno, pa vsaj do takega dogovora mora priti, da skupno močjo, rama ob rami, stremo sovražnike naše, da nam ne bo tujinec in usiljenec razmetal našega pragu in da se nam ne bo krohotal, ko se mi koljemo med seboj. Zavzemimo se vsi in gotovo ne mine mnogo časa, ko se bo križem domovine glasilo čestito klicanje: Živeli bratje! Živela sloga!

Kriza na Ogrskem. Položaj se komplicuje. Včeraj je grof Tisza odkrito izjavil vladarju, da se mu ni posrečilo sestaviti novo ministerstvo. S tem je ugasnil Tiszin mandat za sestavo novega ministerstva. On je bil določen za naslednika gosp. Szellu; sedaj pa morajo njemu samemu iskati naslednika. Kdo bo to? Nikdo ne ve še. O tem pa govore vsi, da bo moral ubrati druga pota, nego jih je hotel ubrati grof Tisza. Le ta je hotel premagati obstrukcijo, njegov naslednik bo paktiral z njo. V tem pa bo zopet etapa na oni poti, po kateri gredo dalje Košut in družba — na poti nasproti samostojnosti Ogrske. Kdor bo naslednik Tiszin — tako pišejo danes tudi dunajski listi — ne bo smel priti z Dunaja v Budimpešto brez narodnih koncesij. A doznajemo tudi to, v čem morajo sestajati te narodne koncesije! Koncesije bo morala plačati dosedanja skupnost vojske. — Madjari hočejo imeti svojo vojsko se svojim jezikom, se svojimi častniki, se svojimi zastavami in znaki. Edina institucija, v kateri je bila še izražena prejšnja edinstvena monarhija, pade skoro, ali se vsaj prične rušiti. Le za to ceno je možna rešitev krize na Ogrskem. Madjari — pravimo namenoma. In tu imamo tudi vzrok, zakaj je grof Tisza tako maločastno ponesrečil se svojo misljo. Koliko krat je smo povdarjali v tem listu, da sona Ogrskem med vladno stranko in opozicijo le uloge spretno razdeljene in daje ves boj med njima le spreten taktičen manever, ker glede ciljev so Madjari vsi ena misel, eno srce, ena duša. Sedaj se je pokazalo to kaj eklatantno. Opozicija zahteva samostojno armado. A ko se je grof Tisza, prejemši od cesarja nalog za sestavo novega ministerstva, povrnil z Dunaja v Budimpešto, se je moral uveriti kmalu, da na podlagi programa, slovečega na skupnosti armade, ne more sestaviti vlade in da tudi ne bi imel za seboj zanesljive parlamentarne večine, ker se je del vladne stranke že pridružil opoziciji in nje zahtevi po samostojni armadi! Resignirano piše »Neue Freie Presse«: Tu začenja delo brez končnega vijaka, katerega je občutiti v vsej duvalistiški zgodovini... Ni možno zaustaviti tega procesa, ki sili na politično in gospodarsko ločitev in ki

navdaja stežko skrbjo za vso bodočnost monarhije.

Dunajska »Preša« se nam vidi tu kakor stara grešnica z najumazanajo minolostjo, ki vstrepeče v strahu radi nevarnosti, ki grozi — ženski sramožljivosti. Sama in na sebi naj bi bila čuvala to lepo žensko čednost! Ustvaritev duvalizma je bila res čin prokletstva, ki rodi samo zlo. A kdo je, v družbi z Madjari, ustvaril to zlo? Niso-li bili Nemci od »Neue Freie Presse«.

Kdo je bil večni branitelj in hvalitelj duvalistične oblike monarhije? Ni-li bila ravno »Neue Freie Presse«? Če torej nemško-liberalni krogi vzdihujejo danes, da dogodki na Ogrskem vzbujajo težke skrbi za bodočnost monarhije, naj le izrečejo tudi svojo mea culpa. Menili so, da z duvalizmom kopljejo grob Slovanom. Ali vsa znamenja kažejo, da se ta grob skoro zagrne nad zadnjim znakom edinstvenosti monarhije.

In madjarski šovinizem se že pripravlja za orgije nad tem grobom.... Zločina, ki so ga Nemci z ustvaritvijo duvalizma zagrešili nad monarhijo, ne morejo več popraviti vsi jokavi članki v dunajski — stari grešnici.

Tržaške vesti.

Dogodki v Rímanjih. Okrajni glavar v Kopru je izdal ukaz, da se ima krstiti onih 14 nekrščenih otrok do konca meseca junija, sicer da bodo morali dotični poglavarji družin plačati vsaki 100 K globe. Ker ni nobena onih družin več latinskega obreda, uložen je proti temu nezakonitemu ukazu priziv na višjo oblast.

Pred tremi dnevi je g. Krančič zapustil končno Rímanje. Ob odhodu je izjavil nekaterim ženskam, da se ne povrne več v Rímanje. Obžaloval je tudi, da je napravil sebi in Rímanjem mnogo britkih ur.

Politična oblast v Kopru dela naprej vse možne zapreke Rímanjem ter jim noče pod nobenim pogojem dovoliti iztpa iz latinskega obreda in uvedanja slovanskega bogoslužja in celo niti unijatskega, kjer bi vendar ohranili katoliško vero in zvezo z Rimom. Ob takih okolnostih morajo ti gospodje pa tudi vsprejeti na se vso odgovornost za to, kar pride.

Mi se svoje strani protestujemo proti temu, da se tako krši zakon o svobodi vesti. To postopanje njihovo je tem odijoznejše, ker dobro poznamo vzroke temu postopanju. Gospodje naj le gledajo, da jim, ko pode lisice ne pride nasproti — medved.

Zakaj samo 13? Iz pevskih krogov nam pišejo: Po tolikem pisarenju po javnih listih in po tolikem priporočanju slovenskim pevskim društvom, smo pričakovali, da se vpiše v »Zvezo slovenskih pevskih društev« vsej kakih trideset pevskih društev!

Pustivši na strani vse druge pokrajine, hočemo spregovoriti par besed o naših tržaških pevskih društvih.

Od sedemnajstih pevskih društev, v mestu in po okolici, sti menda, ako se ne motimo, prestopili le dve.

Izgovori, češ, da so društva v slabih gmotnih razmerah, se nam ne zde dovolj tehtni, osobito ne sedaj, ko še ni določena svota, katero bodo plačevala društva, pristopivša v to prepotrebno »zvezo«.

Važno bi pač bilo, ko bi se bila vpisala vsa slovenska pevska društva (med katerimi je večina revnejših) in bi se bil ravno z oziroma na to stanje določil najnižji letni prispevek.

Kar se tiče razposlanih »Zvezinih« pravil, se z istimi, kakoršnja so sedaj, ne bodo strinjala vsa društva, a ravno zato bi bilo dobro, da pristopi čim večje število društev, da bodo mogla vplivati na primerno spremembo pravil.

Glede podpore »Glasbeni Matici«, je rečeno, da se bo ista dajala, le če bo močnejše. Ni torej res, da je vse prikrojeno le na korist »Matice«. Nadalje se pristopivša društva obvežejo le za eno leto in morejo potem, ako ne morejo ali nočejo plačati — izstopiti iz »Zveze«.

Na vsaki način bi bilo dobro, ko bi se bilo, predao se je sklicati občni zbor, poskusilo še na kak način vplivati na nepristopivša pevska društva. Na tako ogromno število slovenskih pevskih in petje goječih društev se nam zdi, da je številka 13 premalenkostna!

V interesu naše narodne stvari in v interesu istih pevskih društev apelujemo na

ona pevska društva, ki niso še pristopila, naj takoj ali v najkrajšem času sklenejo svoj pristop k »Zvezi slovenskih pevskih društev«.

Odhodnica. Z Dunaja nam pišejo: Gosp. dr. Božidar Stegu, o. k. sodni tajnik, dosedaj pridržen justičnemu ministerstvu na Dunaju, premeščen je v isti lastnosti v Gorico. Imenovani si je kakor 1. tajnik podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju pridobil mnogo zaslug za revne slovenske dijake na dunajskih visokih šolah. Društvo bo marljivega in poštenega moža težko pogrešalo. Dunajski Slovenci priredijo zasluženemu možu odhodnico, ki bo v tork 23. junija t. l. v »Slovanski Besedi«, Dunaj, I. Brunnerstrasse 7.; pri tej priliki bodo sodelovali: Gospica Marica Luzar, gg. Fr. Fras in Rudolf Rus ter gg. pevci društva »Zvezde«. — Začetek ob osmih zvečer.

Izpred porotnega sodišča. Danes se je vršila kazenska razprava proti 19-letnemu Ivanu Hrovatinu z Opčin radi zločina ubojstva.

Predsedoval je sodnemu dvoru sod. svet. Pederzoli, sodnika sta bila dr. Crusiz in dr. Cazzafura.

Državno pravdnštvo je zastopal dr. Pangrazi. — Branil je tožence odvetnik dr. Slavik.

Razprava se je vršila s pomočjo zapri-seženega tolmača. Kakor tak je fungiral g. Sanein.

Zapisnikar je prečital obtožnico, glasom katere je Ivan Hrovatin tožen, da je dne 21. decembra l. l. v Lokvi vdaril s polenom po glavi Jakoba Zatlja, a ne z namenom, da ga usmrti, pač pa z drugim sovražnim namenom, ter da je Zatlja vsled tega udarca umrl par dni pozneje; Hrovatin je torej tožen radi zločina ubojstva po § 140. kaz. zak., kaznjivega po § 142. istega zakonika.

Nato je sodni dvor zsslišal tožence. — Njegovo opravičevanje je bilo v glavnem to-le:

On je bil podrejen Franu Danev-u na vezanju telefonske žice. Dne 21. decembra je bil v družbi z Danevom in nekim Karolom Sosičem v gostilni Antona Lantira v Lokvi. Tjakaj je prišel tudi Zatlja in je rekel Danevu, naj tudi njega vzame na delo. Danev mu je odgovoril, da tega ne more storiti. Zatlja je trdil, da bi ga mogel, a da noče. Slednjič je Zatlja začel Daneva žaliti z besedami »tate«, »osele« i. dr. Vsled tega je nastal pretep. Zatlja je šel na dvorišče; tu je vzel iz žepa nož, ter je, vihteči istega, šel proti njemu, tožencu, in je dejal izvalno: »Vajter!« Hotel je reči s tem, da naj on, toženec, pride bliže in se poskuša z njim. On, toženec, je na to pograbil poleno ter z njim vdaril Zatlja po hrbtu. O rani, katero je imel Zatlja na glavi, in vsled katere je umrl, pravi toženec, da jo je zadal istemu Karol Danev, vdarivši ga s peto čevlja.

Predsednik je ukazal sodnemu slugi, naj porotnikom pokaže poleno, katero je v resnici prava gorjača.

Ko je predsednik vprašal tožence, je-li s to gorjačo vdaril Zatlja, je toženec dejal, da se mu zdi, da je ista, a da ne more potrditi tega z vso gotovostjo.

Branitelj je stavil tožencu nekatera vprašanja, mej temi tudi vprašanje, da-li je vedel, da je Zatlja jako nevaren človek? Toženec je odgovoril, da je vedel to, kajti na to ga je bil opozoril orožnik Mrevle.

Toženec je pripovedoval dalje, da sta Zatlja tepla tudi Danev in Sosič.

Po dovršenem pretepu ni vedel ne on, in nista vedela njegova tovariša, da so Zatlja tako težko ranili.

Na to je bil zaslišan kakor pričja Ivan Trebec. Ker ne pozna italijanskega jezika, je bil zaprišežen in je tudi pričal v slovenskem jeziku. Njegovo pričanje je sproti prevajal prej imenovani zaprišeženi tolmač. Pripovedoval je, da je prišel z Gregorčičem v gostilno Lantir ob 7. uri zvečer. Tu ga je Danev, katerega je srečal v veži, povabil na liter vina. Priča je pripovedoval o prepiru, kakor je povedal toženec. Ko se je bil vnel prepir, je bil on kakih deset korakov oddaljen in zadej za hišo. Slišal je Zatlja, ko je izrekel izvalno besedo »Vajter!«. Takoj zatem je čul, kakor da je kdo padel na tla; šel je torej bliže in je videl Hrovatina, kako je s polenom vdaril po padlem človeku, ki je bil Zatlja.

Priča Josip Gregorčič je bil v družbi s Trebecem in Danevom. Tudi ta pričja je izpovedala v slovenskem jeziku. Gregorčičevo pričanje soglaša popolnoma z onim pričje

Trebec. Videl je, kako je toženec vdaril po padlem Zatlju.

Predsednik ga je vprašal, da-li more pokazati, kako je Hrovatin vdaril po Zatlju. Sodni sluga je dal Gregorčiču gorjačo in ta poslednji je zavihel isto, kakor bi hotel vdariti po nečem pred seboj.

Predsednik je vprašal na to, da-li more povedati, če je Hrovatin močno vdaril.

Odgovor: Ja, gospod jaz ne morem vedeti, koliko je pritiskal.

Zatem je še Trebec pokazal z gorjačo v roki, kako je Hrovatin vdaril po Zatlju.

Na to je bil zaslišan kakor pričja Karol Danev, kateri je sedaj vojak. Namestnik državnega pravdnika je predlagal, da naj se ta pričja ne zaprišeže, in sicer z ozirom na to, da se je tudi on udeležil prepira.

Branitelj se je pridružil temu predlogu.

Tudi Karol Danev pričja v slovenskem jeziku. Pravi, da, ker je že celih šest mesecev od tedaj, se ne more popolnoma spominjati vseh podrobnosti; sicer pa hoče povedati, česar se spominja. Tudi ta pričja je pokazal z gorjačo, kako je Hrovatin udaril po Zatlju. Pravi, da ga je udaril dva ali trikrat. Pravi tudi, da je Sosič sunil Zatlja z nogo.

Ko mu je predsednik opazil, da je toženec izjavil, da je tudi on, Karol Danev, udaril Zatlja, in sicer s čevljem ter po glavi, je Danev odgovoril, da to ni res, on da ga je res parkrat udaril s čevljem, a le po nogah.

Branitelj je vprašal pričjo, da-li se spominja, kaj da mu je današnji toženec izjavil dan po pretepu.

Odgovor: Priznal mi je, da ga je udaril.

Predsednik: Niste-li vi na naslednji dan pokazali Hrovatinu svoje čevlje in da so bili isti krvavi?

Priča: Ni res.

Sodnik Crusiz: Ali vam ni naslednji dan Hrovatin izjavil, da je udaril Zatlja zato, ker se ga je bal.

Priča: Da, rekel mi je, da ga je udaril, ker se ga je bal, kajti Zatlja je rekel, da se ne boji ne petih, ne šestih.

Branitelj: Kdo je bil bliže Zatlja: Sosič ali Hrovatin?

Priča: Sosič je bil blizu Zatljeve glave, a Hrovatin bolj pri nogah.

Branitelj: Ste-li spoznali v ječi, ko ste bili radi te stvari v preiskovalnem zaporu, nekega Aladarja Szanko?

Priča: Da.

Branitelj: Niste-li temu Szankotu pripovedovali, da so bili vaši škornji vsled pretepa krvavi?

Priča: Ne, tega nisem mogel in ne morem reči, ker tudi ni res.

Na to je branitelj predlagal, da se zaslisi kakor pričja Aladar Szanko, kateri da bo nasprotno pričal.

Sodni dvor je odslovil pričjo Danev ter prekinil razpravo za pet minut.

Nadalje poročilo prinesemo v ponedeljek. Do razglasenja razsodbe utegne priti še le proti večeru.

Štrajk mizarjev. Sinoči so imeli mizarjski mojstri shod, na katerem so se posvetovali glede določitve predsednika skupnemu odboru, sestavljenem iz zastopnikov mojstrov in delavcev, kateremu odboru bi bila naloga določiti podlago za sporazumljenje med gospodarji in delavci.

Na shodu so bili tudi štirje zastopniki delavcev, kateri so v imenu delavcev predlagali, naj bi se predsednikom skupnega odbora izvolil vodja magistrata, dr. Artico, ali pa tajnik magistratnega obrtnega oddelka, dr. Lontzehar. Mojstri pa so odklonili ta predlog in so z vsemi proti enemu glasu sprejeli predlog, naj se obrtni nadzornik, inž. Coglievina, določi predsednikom skupnega odbora.

Razprava je bila zelo burno in je prišlo celo do pretepa, vsled česar je moralo posredovati redarstvo.

Zastopniki delavcev so sklenili, da bodo poročali o tem sklepu štrajkujočim mizarjem (ki so imeli shod danes zjutraj) in načelnikom vseh delavskih organizacij, kateri načelniki se danes ob 8. in pol uri zvečer sestanejo na skupno sejo.

Jutri ob 10. in pol uri zjutraj bo radi mizarjev štrajka javen shod v gledališču Fenice.

Pevsko društvo »Hajdrih« na Prosoku priredi — kakor smo že javili — jutri v nedeljo dne 21. t. m. vrtno veselico v gostilni g. Drag. Starec (Marangon) na Prosoku, s sledečim vsporedom:

1. Davorin Jenko: »Naprej«, godba.
2. Ivan plem. Zajc: »Živela Hrvatska«, možki zbor.
3. Iv. pl. Zajc: »Lepa naša domovina«, godba.
4. J. Laharnar: »Le pevaj«, mešan zbor.
5. J. Bunjanin: »Hej Slovani«, godba.
6. F. Grbič: »Slovanski brode«, možki zbor.
7. L. Furlan: »Valček na jezeru«, godba.
8. F. Bendl: »Križaci na morju«, veliki mešan zbor.
9. J. F.: »Davorija«, venec narodnih pesmi, godba.
10. Josip Štolba: »Bratranec«, burka v enem dejanju.
11. N. N.: »Sokolska koračnica«.
12. Ples do jutra.

Vstopnina na veselico 40 st. za osebo, sedeži I. reda 40 stot., II. reda 20 stot. K plesu za gospode 2 K, za gospice 40 stot. Začetek veselice točno ob 5. uri popoldne. V slučaju slabega vremena preloži se veselica na prihodnjo nedeljo dne 28. t. m.

Opozarjamo pa, da k plesu bodo imeli pristop le vabljeni.

Vrtna veselica pri sv. Jakobu. Javili smo že, da priredi pevski zbor bratovščine sv. Cirila in Metodija pri sv. Jakobu jutri, v nedeljo dne 21. t. m. ob 5. uri popoldne vrtno veselico. Na dnevnem redu so: petje, deklamacija, šaljiva tombola, umetelaj ognji itd. Mi toplo priporočamo vsem tržaškim slovenskim krogom, da se udeležijo te veselice, ker dajo s tem ob enem lepo pomoč našim delavcem-pevcem.

V slučaju slabega vremena se prenese veselica na prihodnjo nedeljo dne 28. junija tek. leta.

Koncert hrvatskih tamburašev. — Jutri popoldne svirali bodo v dvorani barokovljanskega »Narodnega doma« izvrstni hrvatski tamburaši iz Vukovara in Požege pod vodstvom g. Josipa Ruppa. — Ta tamburaški zbor je pripoznano najboljši tamburaški zbor in je sviral že na avstrijskem in drugih dvorih ter po vseh večjih mestih Francije in Nemčije z najboljšim vspehom. — Ustopnina 25 nvč. Začetek ob 5. uri popoldne.

Trgovsko izobraževalno društvo nannanja, da se bo jutri, v nedeljo dne 21. t. m. točno ob 4. uri popoldne v dvorani »Slovanske Čitalnice«, ulica St. Francesco, vršil izredni občni zbor, na katerega so vabljeni vsi udje. Po zborovanju ples.

Današnja številka »Škrata« nas je zopet kaj prijetno presenetila z jako lepimi, skrbno izvedenimi, aktualnimi slikami. — Ta list pač zaslučuje vsestransko podporo, ker se vidi, da resno stremi po neprestanem napredovanju.

Izlet v Milje priredi jutri parnik »Elena«. Odhod iz Trsta ob 3. uri pop.; odhod iz Milj ob 1. uri in pol in 7. tričetrti uri pop. Vožnja samo tja ali samo nazaj 20 stotink. Otroci plačajo polovico.

Dražbe premičnin. V poned., dne 22. junija ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Lavatoio 12, 2 ogledali; ul. Rossetti šte. 6, 1 stroj; ulica S. Giovanni 1, platno in razno; ulica dell Istria 607, hišna oprava; v Škledaju šte. 460, 1 konj; Corso šte. 8, 60 klobuke in razno.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 18.5, ob 2. uri popoldne 23.7 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 760.0. — Danes plima ob 6.18 predp. in ob 5.05 pop.; oseka ob 0.1 predpoludne in ob 11.30 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× V Sežani bo dne 28. t. m. ob 3. uri pop. imela zavarovalnica za govejo živino tombolo s plesom na vrtu gosp. Ludvika Mahorčiča.

Vesti iz Štajerske.

— Justična uprava v boju proti Slovincem. Malone v sleherni številki slo-

venskih listov na Štajerskem je čitati nova slučaja, ki pričajo, kako ravno sodni uradniki vzdržujejo nemško nacionašno borbo proti vsaki pravici Slovincem na Štajerskem. Kjer-koli je bila nemško-nacionašna demonstracija, se gotovo ni izvršila brez sodelovanja kacega sodnega uradnika. Udeležili so se te dni demonstracij povodom izvolitve župana v Celju, udeležili so se nečuvjenih škandalov v Brežicah, udeležujejo se sploh na vsaki akciji naperjeni proti Slovincem. Sedaj pa nam poroča »Domovina« o novi praksi justične uprave v Gracu. Ta praksa je naperjena proti onim slovenskim odvetniškim kandidatom, ki so ravno v enoletni sodni praksi. Dočim se (ako so nemškega mišljenja seveda) stalno nameščeni sodni usadniki morejo udeleževati vsake nemške manifestacije in demonstracije, tudi take, o kateri vedo, da povzroči največje razburjenje med prebivalstvom in eventualno tudi izgredo — mej tem torej, ko je stalno nameščenim in plačanim sodnim uradnikom nemškega mišljenja podeljena vsa svoboda za politično in agitatorično postopanje, pa se proti slovenskim odvetniškim kandidatom, kiso le v predpisani enoletni praksi, torej poslujejo na sodišču le začasno in brezplačno, uvažajo disciplinarnne preiskave, ako sosedržnili v svojem svobodnem času udeležiti se kakakega shoda, sklicanega od Slovincem.

Kaj naj rečemo? Da, da: kaj naj rečemo? Mi sploh ne vemo, kaj bi še rekli! Razmere so že res take postale, da ne moremo najti primeraih izrazov za označenje, če nočemo priti v navskrižje z državnim pravdnikom. »Domovina« pripominja:

»To je nekaj tako nečuvnega, da bomo o tem, ko se razmere nekoliko dalje razvijajo, zelo odločno govorili. Danes Gleispacha in njegove pajdaše opozarjamo na onega perzijskega kralja, ki je dal z verigami (Dalje na četrti strani.)

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.
Lastnik konsorcij lista »Edinos t«.
Natisnila tiskarna konsorcija lista »Edinos t« v Trstu

Tovarna pohištva
Aleksander Levi Minzi
— ulica Tesa št. 25. A. —
(v lastni hiši.)
ZALOGA:
Piazza Rosario (šolsko poslopje).
Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustrovan cenik brezplačno in franko.

Velikanska množina meglenega in svetlega, tapetovanega ali kuhinskega pohištva se prodaja in nekaj časa po najugodnejših cenah v krasni dvorani Tercicore, ul. Chiozza 5. I. Slavno občinstvo se najljubdeje vabi si ogledati razstavljene predmete od 9—12 predp. in od 2—7 ure zvečer.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Svoji k svojim!
ZALOGA
pohištva
dobro poznane
tvarne mizarске zadruge v Gorici (Solkan)
vpisane zadruge z omejenim poroštvom
prej Anton Černigoj
Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
št. 1. hiša Maranzi.
Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Solidnost zjamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobne, modern sestav. Konkurenčne cene.
Album pohištva brezplačno.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

TRŽAŠKA POSOJILNICA IN HRANILNICA
registrovana zadruga z omejenim poroštvom.
Ulica S. Francesco šte. 2, I. - TRST - Ulica S. Francesco šte. 2, I.
Telefon 952.
Hranilne uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%. Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam. Vлага se lahko po 1 krono.
Posojila daja samo zadrugu in sicer na uknjižbo po 5 1/2 %, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2 %.
Uradne ure: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne.
Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.
Poštno hranilnični račun 816.004.

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond **25.000.000 K.** Izplačane odškodnine: **75.000.000 K.**
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
VSA POJASNILA DAJE:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavarje poslojpa in premičnine prot požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

— — —

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in obecnokoristne namene.

morje pretepati, ker se je razljutilo in njegove ladje z vojski vred požrlo. Gleispaču že naprej prerokujemo, da bodo izbruhli njegove onemogle miržaje zoper Slovence imeli isti uspeh, kakor jeza perzijskega kralja nasproti morskim valovom. Dgodek, kate rega smo omenili, bode pa treba dobro za pomniti — in maščevati.

Mi pa si dovoljujemo vprašanje do slovenskih poslancev: menijo-li, da sedanji šef sodne uprave na Dunaju, v besedah navadno gladki gospod Koerber, kaj drugače misli, nego podrijeni mu šef sodne uprave na Štajarskem?! Ako ne bi bili zadovoljni s tem na Dunaju, tudi drevesa v Graecu ne bi rastle tako visoko! Centralo na Dunaju treba proglašati odgovorno za to, kar se godi na Štajarskem! Kaj naj store sirote štajarski Slovenci in njihovi voditelji?! Dokler slovenski poslanci ne zakličejo glasno v svet, da je glavna krivda na gospodi na Dunaju, in dokler se naši poslanci na Dunaju ne odločijo za tako taktiko, ki bo tudi preko takozvanih državnih potreb brani pravice in svobodo slovenskega naroda, dotlej ne bo bolje, in ne bode — tako se bojimo — tudi vse grožnje v slovenskih novinah imele večje vrednosti, nego pretepanje morja z verigami od strani nespametnega perzijskega kralja! O, vemo to, da tudi akcije poslancev nimajo vrednosti, ako nimajo zaslombe v javnosti. Na drugi strani pa je — kakor že rečeno — tudi res, da vse ogorčenje v narodu ostaja brez efekta, ako je ne podpirajo dejanja zastopnikov naroda.

Brzjavna poročila.

Riemanjsko vprašanje.

RIM 19. (P.) Tu se nahajajo križevački biskup Drohobeecki, njegov tajnik, kanonik dr. Sajatović in bivši riemanjski župnik dr. Požar. Prišli so semkaj, da uredi končno riemanjsko cerkveno vprašanje ter jim je za danes določena avdiencia pri papežu. (To brzjavko smo prejeli že včeraj popoldne, toda prepozno, da bi jo bili mogli uvrstiti v včerajšnji list. Op. uredništva.)

Nova doba v Srbiji.

BELIGRAD 20. (B.) Uradni list objavlja novo ustavo in razveljavljenje ustave od 6. aprila 1901, kakor tudi razveljavlje nje vseh raredeb, ki so v navskrižju z novo ustavo.

ZENEVA 20. Kralj Peter I. odpotuje v ponedeljek ob 8. uri 40 m. zvečer s posebnim vlakom via Bern Curig-Sargans in dosepe dne 23. t. m. zjutraj na obmejno postajo Buchs.

Velik požar.

ASPANG 20. (B.) Minolo noč je uničil požar velik del trga Mönichkirchen. Tem povodom je prišlo ob življenje 10 oseb.

Novo vojno brodovje.

MADRID 19. (B) V zbornici je prijavil minister za mornarico, Toca, da je vlada nezavisno od rednega proračuna predložila zakonski načrt za gradnjo nove eskadre, ki bo obsegala 7 oklopnih, 3 križarjev in več torpedov.

Ban na Dunaju.

DUNAJ 20. (B) Ban grof Khuen Hedervary je imel predpoludne pogovore s skupnim ministrom Kallayem in ministrom za hcnvedstvo Feyervaryjem; popoldne pa je bil v avdienci pred cesarjem.

Hiša precej na prodaj!

V Skriljah blizu postaje Dobravlje, je na prodaj hiša št. 27. Tam je izborna pitna voda in jako zdrav zrak. Hiša ima 6 zračnih sob in veliko kuhinjo ter več drugih shramb. Cena 3200 kron. Oglasiti se je do dne 21. junija pri Ivanu Kravos v Skriljah št. 34, pošta Cesta — sv. Križ.

TRGOVINA Z ŽELEZJEM CARL GREINITZ NEFFEN

Corso šte. 33. podružnica Trst. Piazza Goldoni 2.

Priporoča svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbinstvo

traverze, zaklepe, železo za kovače, stare železnične šine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi itd., vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč, peči in štedilna ognjišča, kuhinjsko, namizno in hišno orodje, železne pohištvo in pred ognjem varne blagajne, nagrobne križe in ograje ter orodje za vsako obrt.

Vse stroje za poljedelstvo in vinarstvo.

Novovrstne stiskalnice za oljke in grozdje z novim diferencijalnim pritiskom

hidravlične stiskalnice za vino

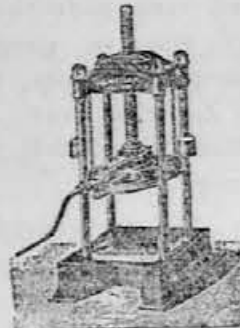
novosti v strojih za škropljenje proti peronosperi in za žvepljanje, grozdni mlini povsem novega sestava.

Nove svetilke z acetilenskim plinom za lovenje mrčesov, pumpe za vino, cevi za vino, kletarsko orodje kakor tudi vse druge stroje kot trieure, vitle, mlatilnice itd., pošilja po najnižjih cenah

IG. HELLER, Dunaj, II. Praterstrasse 49.

Ceniki zastoj in franko.

Dopisuje v vseh jezikih.

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. apostolskega Veličanstva

XXXV. ces. kr. državna loterija

za civilne dobrodelne namene totranske državne polovice.

Ta denarna loterija, ki je jedina v Avstriji zakonito dovoljena, obsega 18.397 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 442.850 kron. Glavni dobiček znaša v gotovini:

200.000 kron

Žrebanje nepreklicno dne 18. junija 1903. Jedna srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 7 in v loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih, poštah, brzjavah in železniških uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrti gratis za kupce srečk.

Srečke se dopošljejo poštne prosto.

C. kr. ravnateljstvo loterijskih dogodkov

oddelk za državne loterije.

Anton Skerl

mehanik

Piazza delle Legna 10. (hiša Caccia).

Gramofoni, fonografi, plošče in cilindri za godbo v velikem izboru.

Internacionalna godba in petje.

Vse po cenah, da se ni bati konkurence.

Specijaliteta:

Priprave za točenje piva.

NB. V olajšanje nakupovanja se prodajajo vsi predmeti tudi na mesečne obroke.

Gostilna

„ALLA BELLA VEDUTA“

ulica Romagna št. 20

nasproti vojašnici.

● Zbirališče slovenskih delavcev ●

Toči se pristno istrsko in vipavsko vino ter dalmatinski opolo.

Izvrstna kuhinja. — Vse po najnižjih cenah.

Priporoča se za mnogobrojen obisk ter kliče »Na zdar!« vsem slov. bratom

Gorazd Ivančič

gostilničar.

Tovarna za cementne plošče

ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umeđene od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm

po K 2. — □ m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

ZOBOZDRAVNIK

Univ. Med. Dr. Makso Brilliant

v TRSTU

ulica S. Giovanni št. 5, I. nadstr.

Izvršuje zadelanja z emajlom, porcelanom, srebrom in zlatom. Izdeluje posamezne umetne zobove kakor tudi celo zobovje.

ORDINIRA ob 9.—12. predp., 3.—5. popol.

Epilepsija.

Kdor trpi na omotici, krču in drugih nervoznih strasteh, naj zahteva o tem knjižico. Vdobi se brezplačno in franko v Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.

30 malih stanovanj z eno sobo in 2 sobami in eno kuhinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v hišah Stolfa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. nadstr. od 1—2 in 5—7 pop.

Razglas!

Vsled dovoljenja c. kr. okrajnega glavarstva v Gradišči bode dne 24. junija, na dan sv. Ivana, tudi letos starodavni semenj za konje na popravljenem prostoru v Devinu.

Županstvo občine Devin

dne 14. junija 1903.

Josip Mervic

župan.

Nova manufakturna prodajalnica

Cobau & Gentili

ulica delle Poste št. 8

ogel ul. Valdirivo.

SPECIJALITETA:

Izgotovljeno perlo za moške in ženske.

Najnovejše kravate. Moderci.

Ravnokar je došla obleka za ženske

po najnovšem kroju. Cena od gld.

2.48 naprej.

Izbior drobnarij.

Najugodnejše cene.

Samo za 60 kr. 1/2 kila gosjega perja.

To gosje perje je sivo, popolnoma novo z roko skubljeno gotovo za porabo, 1/2 kila stane samo 60 kr., boljše kakovosti samo 70 kr. Pošiljate na poskušnjo s petimi kilogr. se razpošiljajo po poštnem povzetju. J. Krasa, trgovina z posteljinim perjem, Smichov pri Pragi (810). Zamena dovoljena.

„Ljubljanski Zvon“ 12 letnikov se prodaja. Naslov povč uprava lista »Edinost«.

Prodajalnica rokovic in kravat.

A. HUBMAN

TRST Corso št. 19. TRST.

Rokovice glace, prve vrste za gospe, 2 gumba po gld 1.—

Rokovice 3 gumbi po gld 1.20

Rokovice 3 gumbi po gld 1.20

Rokovice ravno take, za deklice, 2 gumba po gld —.80

Rokovice iz ponarejene kože, 3 gumbi po gld —.50

Rokovice glace za gospe (angleške vrste) po gld 1.30 do 1.40

Rokovice pristne angleške po . . gld 1.80

Rokovice za častnike gld 1.10, počastnike 70 novč.

Izbior kravat najnovejše mode.

„Ciprija Parizien“ prah za gospe trdke Kielhauser v Graecu po 10 novč. zavitek.

Pranje in popraviljanje rokavic v 24 urah.

NB. Rokovice se poškušajo ter sprejemajo naročbe po meri.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrovano društvo z omejeno zavezo,

v Gorici

Gosposka ulica hšt. 7., I. nadstr

v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4 1/2 %, ne da bi se odbijal rentn. davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menice po 6 % in na vknjižbe po 5 1/2 %.

Uradije vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1900. Kron 1.263.563

Posčno-hran. račun št. 837.315.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital

K 1.000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Ror-a naročila.

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.